

SLOVAN.

Štev. 23.

V Ljubljani, dne 5. junija.

1884.

Vsebina: O podružnici „Schulvereina“ — ljubljanski hranilnici. — Črtice o šolstvu v Istri. — Zdravniški pogovori. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — Ilustracija: Trebinje v Hercegovini.

O podružnici „Schulvereina“ — ljubljanski hranilnici!

Ljubljanska hranilnica ima denarja preveč, kar ni čuda, ker ga ji slovenski kmet donša od vseh strani! Nemški gospodarji slovenske hranilnice so sklenili torej, s hranilničnimi denarji osnovati v Ljubljani ljudsko učilnico z nemškim učnim jezikom! Ta naklep ni slab! Tudi tiči nekaj humorja vmes! S slovenskim denarjem napraviti nemško šolo! Kar se je končalo zadnje zasedanje kranjske deželne zbornice, nismo kaj takega doživeli! Konečno slovenski denar v resnici ne bode imel druge naloge, nego podpirati nemščino po naši domovini!

O pravem času se je oglasila naša nemška gospoda in takoj bomo imeli priliko opazovati, kake sadove bodo donšali krivi nauki, katere je z Dunaja sem med slovenski, pardon! kranjski svet razglasil najnovejši slovenski, pardon! kranjski državnik. Nekdaj je hotel sveto služiti slovenski domovini, a sedaj se je ohladil in kvint-esencija njegove politične modrosti se kondenzuje v klasičnem izreku: sveto služimo „visokorodnemu gospodu!“ Je tudi politično načelo, posebno tedaj je dobro po njem se ravnati, kedar hoče človek postati šolski nadzornik, ali pa direktor na tem ali onem slovenskem gimnaziji! „Visokorodni gospod“ je sedaj magnet, ki prve slovenske in kranjske glave k sebi vleče in videti je, da sme na turjaškem trgu vsak politični črevljarček opravljati suflerski svoj posel! Dobro! Videti hočemo, kak bode konec!

Nemci so naš pretožni položaj že porabili! Ljubljanska hranilnica je vzela iz svojega zaklada 50.000 goldinarjev (koliko slovenskih žuljev visi pač na teh denarjih!) ter sklenila, da združuje z njimi nemško ljudsko šolo v Ljubljani. Navzočni vladni komisar (g. Šukljeja znani volilni oproda, ki čuje na nemško ime, ali k nam ga je poslala zelena Bosna!) dejal je: die Regierung ist an einem überrascht von den vielen Widmungen, sie wird jedoch ihre Beschlüsse noch erwägen! Sedaj se bode stvar prekuhala in „Ljubljanski List“ bode dobil brez dvojbe nalogo, prestrojiti občno mnenje, da ne bode prehode opozicije proti nemški ljudski šoli v Ljubljani, ki jo brez dvojbe dobimo na vrat. Kaj hočemo, gospodje Nemci imajo moč v rokah! Da jo rabijo brezozirno, kdo bi jim to v zlo štel? Mi Slovenci smo krotke ovčice in če dobimo časih senco male oblasti v roko, ustrašimo se takoj, prično se nam tresti „hlačece in serčece“. Namesto, da bi porabili oblast, da bi se postavili po robu, pademo v staro svoje trnjevo ležišče ter kričimo: bodimo zmerni,

saj se nam dobro godi, več kot trnjevega ležišča tako ne moremo zahtevati, in vlada bi bila nespametna, če bi nam hotela dati kaj boljšega! Naši ponarejeni Nemci so pa drugi tiči! Da bi se nas bali! Čemu? Saj smo tako zmerni! Čemu naj bi se tedaj Nemci bali? Prav nikaškega uzroka nimajo! Napravili so torej komplot, ter z železno pestjo udarili v lice slovenskemu narodu! Sklep, s hranilničnimi denarji ustanoviti nemško šolo v Ljubljani je v resnici sramoten udarec, je pravi napad za naš narod in prepričani smo, da bise kranjski Nemci v prejšnjih časih, ko še ni bil izdan za vladni denar Šuklje-Stritarjev politični katekizem, nikdar ne bili predrznili počenjati kaj takega! Ali sedaj so se ojačili, videč, kako zmerna slovenska inteligencija za nje deluje, ter za kranjsko Nemštvo kostanj iz žrjavice brska!

O celi zadevi se bode moralo na kompetentnem mestu izpregovoriti! Počakati hočemo, da vidimo, kaj bodo počeli poklicani možje, ki vodijo osode našega naroda. Za danes samo to le! Gospodje Nemci so tedaj, ko so sklepali o tisočakah slovenskega kmeta, ter sklenili, da jih vržejo nemškemu „schulvereinu“ v žrelo, v zavesti živeli, da postopajo nepostavno in nepravilno. Tudi so imeli zavest, da je nemška ljudska šola v Ljubljani čisto nepotrebna, ker se nemški otroci privadijo nemščine tudi po sedanjih ljudskih šolah in pri naši zmernosti se ni bati, da bi se v prihodnje nemškim otrokom godila kaka sila! Hranilnična nemška ljudska šola ne bode imela drugega namena, nego ponemčevati otroke slovenskih staršev. Da se v tak namen ne sme zapravljati denar hranilničnega zaklada, o tem niti dvojbe ni! Vse to so vedeli naši gospodje Nemci, in kakor nam pripoveduje skrivno ustno poročilo, dolgo časa niso vedeli, kako se vesti. Ugibali so to, ugibali so ono, a izhoda stakniti niso mogli! — V ti stiski rešil jih je stranke premodri Odisej, gospod dr. Suppan, ter nasvetoval, da naj se pod velečastnim imenom našega cara ustanovi novi germanizatorični zavod, v večni spomin „osrečevalnega bivanja Njegovega velečanstva na Kranjskem“. Dobil so izhod ter blesk velečastnega cara zlorabili v to, da so z njim zakrili politično svojo hinavščino! To je jedro hranilnične nemške šole! Ali najgnusnejše pri tem je, da se ti gospodje

Nemci niso sramovali, vladarja samega ponižati med agitatorna politična svoja sredstva, in da so „osrečevalno bivanje Njegovega Veličanstva na Kranjskem“ porabili v to, da ga namesto peska hočejo metati sedaj slovenskemu narodu in mehki deželni vladi v oči! To je lojalnost,

pred katero naj reši visoko hišo našega vladarja premilostljivi Bog! O takih prilikah smel bi se po vsej pravici pisati članek z naslovom: indignatio fecit! To pa vemo, da ga „Ljubljanski List“ pisal ne bode! —

—r.—

Črtice o šolstvu v Istri.

Spisal M.

II. Narodno šolstvo.

(Konec.)

Tako smo prišli do c. kr. okr. šol. svetov, kateri so prilično podobni vsemu drugemu v tožni Istri.

Ravno taki in jednaki so okrajni glavarji, kakoršne je opisal na kratko in dolgo vrli naš državni poslanec dr. Vitezić v letošnjem zasedanji državnega zbora. Kot sovražniki slovanskih jezikov, katerim ne pripoznavajo naravnih pravic, ne morejo tudi kot prvosedniki šolskih svetov delovati na to, da bi se narodno naše šolstvo zadostno razvilo ter obrodilo pričakovani sad v prid in boljšo bodočnost zapuščenemu Slovanstvu.

Naj omenim samo jedno napako okrajnih šolskih svetov. Oddaljene občine nimajo namreč v istih svojih zastopnikov, kakor n. pr. vse občine podgradskega sodnijskega okraja nimajo v šolskem svetu na Volovskem nikogar, kateri bi zastopal in zagovarjal interese polovico glavarstva. Kako se more tako uspešno delovati, ne razumem; kdo naj zagovarja ter se poteguje za jedno stvar ali drugo ne vem; morda zastopnik učiteljev, ki se dostikrat boji sam svoje sence ter se, „kakor petelin na strehi“ obrača po vetru predsednikovem! — Uzrok temu je, kakor se izgovarjajo, denar, češ, da je dežela uboga, da ne more oddaljenim zastopnikom plačevati potnine.

Čudno, da hočejo ravno pri šolah, na račun slovanskemu davkoplačevalcu biti varčni! Kaj ni zadosti plačeval in še plačuje slovanski kmet raznih šolskih doklad v deželno denarnico posebno za srednje šole, od katerih nima nobenega dobička? Ali se ne more pri čem drugem prihraniti, kakor pri šolstvu? Zarad varčnosti so se odpravile tudi učiteljske konferencije. No, še tega je nedostajalo že tako zanemarjenemu narodnemu šolstvu, da ni jednakega v vsi obširni državi! Tako je le tam, kjer ni vsak sam gospodar v svoji hiši.

Našteli smo že več uzrokov, zakaj je narodno naše šolstvo na najnižji stopinji v Avstriji. Povedali smo tudi, kaj zadržuje, da se naše šolstvo ne razvija tako, kakor bi se moralo. Navedenim zaviram bi dostavili še te le nedostatnosti. Ker se do novejših časov ni hotelo znati, da v Istri žive tudi Slovani, posebno Hrvati, je naraven nasledek, da se v deželi ni skrbelo za odgojo narodnih učiteljev. Nedostajanje posebno hrvaških učiteljev je še sedaj veliko, ker na koprskem učiteljišči je hrvaških dijakov razmerno le malo število, tako da bomo morali še dolgo čakati, da pridejo vse one, že sedaj ustanovljene šole, če tudi jih je prav malo, v prave roke. Mislim namreč na jezik, ker mnogo je šol posebno v poreškem, pazinskem, puljskem in drugih okrajih, kjer

poučujejo učitelji hrvaško deco povsema v laškem jeziku, če tudi so šole ustanovljene kot utrakvistične. Učitelji, nevesči hrvaškega jezika zanemarjajo ga popolnoma.

Kar se niso pregrešile že šolske oblasti, da so se v popolnoma hrvaških krajih ustanovile mešane šole na škodo slovanski narodnosti, to pregreho povečavajo še inorodni učitelji sami. Da se nimajo bati zarad tega nobene kazni, ampak da dobe dostikrat še pohvalo, ni treba posebe omenjati.

Utrakvizem v šoli, posebno v začetni šoli, ni na pravem mestu; kako pa še tam, kjer je mogoče zarad dvojice otrok priseljenega Karnjela uveden? Stotine in še več slovanske dece mora zaostajati, gubiti zlati čas, ubijati si glave z učenjem laškega jezika zarad jednega lahončiča! Zarad jednega, a tudi nobenega laškega otroka, uvede se v šolo laščina najprej kot predmet, a nastavi se tja učitelj nevesč slovanskega jezika, morda mu ni tudi prijazen in šola je hitro za slovansko deco z laškim učnim jezikom. Kak napredek naj pričakujemo, ugane vsakdo.

K utrakvizmu pripomagajo posebe še krajni in okrajni šolski sveti s pošiljanjem laških učnih knjig šolskim vodstvom s vprašanjem, ako je potreba, naj se rabijo. To je usiljevanje, in le malo je naših narodnih učiteljev, ki bi se predrznili vrniti pošiljatev. O kratkem bi se našel kateri očetov, kateri bi tirjal, da se v šoli naj poučuje tudi laščina. Gorje učitelju potem, koj gre v črne bukve. Žal, da je malo takih!

Slovanske začetne šole v Istri, če tudi jih je jako malo, odlikujejo se tudi po tem, da nimajo skoraj nikakih učnih pripomočkov. Znamo šole, ki je že pol stoletja, a vendar ni imela do lanskega leta skoraj družega, nego klopi — še teh premalo — ter malovredno ploščo. Kopaj kmet brez motike, uči učitelj uspešno brez pripomočkov! Kaj je temu uzrok, smo že povedali, namreč autonomija občin. Občine z laškimi predstojniki in laškimi starešinstvi nimajo radodarne roke za šole v slovanskih vaseh. Tudi v onih krajih, kjer je morda občinsko predstojništvo v narodnih rokah, ni mnogo boljše, ker navadno, kar se stori za šolstvo, pride največ le na šolo v občinskem središči.

Slovani v Istri, kakor po širnem svetu, smo poljedelski narod, a v naših začetnih šolah se za kmetijstvo ne briga nikdo. Le malo je šol, kjer bi se poučevalo in poučevati moglo v kmetijstvu. Naše šole nimajo šolskih vrtov. Ako je kje kak majhen pro-

storček pri šoli, največ se ne porablja za šolski vrt. Šole ne dobe za to nobene podpore. Ako je težko dovesti do tega, da se pripravi v šolo meter in najpotrebnejši pripomočki, je skoro nemogoče, da bi naše občine hotele kaj storiti v prosep umega kmetijstva. Kedaj bomo prišli do potrebnega in prekornega uspešnega kmetijskega pouka v naših šolah, ne morem prorokovati, ker bi teško pravo zadel.

Da nimajo naše šole šolskih vrtov je tudi to uzrok, da največ nimajo tudi lastnih, primernih šolskih poslopji. Da bi vedeli slavni pedagogi, v kakšnih luknjah tiči kopa uboge, nedolžne mladine po več ur na dan, a slovanski učitelj po cele, gotovo bi se zjokali nad obo-

jimi! A nič bi ne pomagalo! Naj učitelj vriska ali piska, je vse jedno; naj prosi ali tirja pri nižjih ali višjih šolskih oblastih, nikjer ne opravi ničesar; ostati mora nolens-volens v takih prostorih, kateri škodujejo duševnemu in telesnemu razvijanju naše dece, a učitelju pomagajo pod hladno zemljo pred časom, če tudi mu je že brez tega med vsemi stanovi namenjen prvemu za svoje trudapolno delovanje — odprti grob. — — —

Toliko naj zadostuje splošno o narodnem šolstvu v tožni Istri; svoje trditve bodem podprl s številkami, kedar se z vsemi p reskrbim, kar pa v Istri ni najlažja stvar.

Zdravniški pogovori.

Spisuje dr. Josip Derč.

V. O okuženji.

Kužne in nalezljive bolezni so prava šiba božja za človeški rod, in ni je nesreče na svetu, katera bi človeštvo pripravila v večji strah in bedo, nego ravno bolzni te vrste.

Kak strah in grozo je prouzročila kuga leta 1347. ko je prvičrat obiskala vse dežele evropske in umorila več, nego 25 milijonov ljudi, kar je mnogo, ako se vzame da je vsak četrti človek umrl od te bolezni, kakor je Hecker izračunal! Koliko ljudi je za kolero umrlo, odkar se je prvičrat pokazala leta 1830. v Evropi in koliko ljudi je umrlo in še umira za osepnicami (kozami), poučujejo nas statistični podatki iz posamičnih epidemij v večjih mestih. Tako na primer je umrlo v Berlinu za kolero v letih 1831 do 1873. 18.916 (Aebn) ljudi, za osepnicami v Parizu leta 1723., v mesecih junija do novembra 13.350 ljudi. Posebno grozno so razsajale osepnice v Ameriki, kjer je tri in pol milijona ljudi umrlo od te bolezni, in sicer v jedni sami epidemiji.

Gotovo bi se dalo navesti še več drugih statističnih podatkov, kateri bi žalostno razsvetljevali, kako pogubonosno nekatere bolezni nastanejo za človeški rod, pa ker nimam statističnih podatkov družih epidemij, naj torej ostanem pri navedenih.

Ni se torej čuditi, ako se trepet in strah polasti prebivalcev, če se sliši, da se je ta ali druga bolezen take vrste pokazala med njimi. Kdor le more, beži v druge neokužene kraje in se skuša skriti pred smrtno koso. Le revež, ki je pribit na svoj košček zemlje, kjer si prideluje vsakdanji kruhek, čaka udan v svojo osodo, kdaj da pride tudi nanj vrsta, da ga odvedo brez zvonjenja in brez pogrebcev v hladni grob.

V očigled taki nevarnosti za življenje pač ne bo odveč, ako se nekoliko dalje časa pomudimo pri razmišljanju, kako nastajajo take bolezni in kako se tako naglo razširjajo.

Slovenski besedi — pridevka — kužne in nalezljive bolezni sti vzeti prva od kuge in znači, da se je bolezen človeka od zunaj prijela, pa se ne vé, kako in po kakšnem načinu; druga pa znači, da se je bolezen

prijela po dotiku od človeka, ali pa da ga je oblezel agens bolezni.

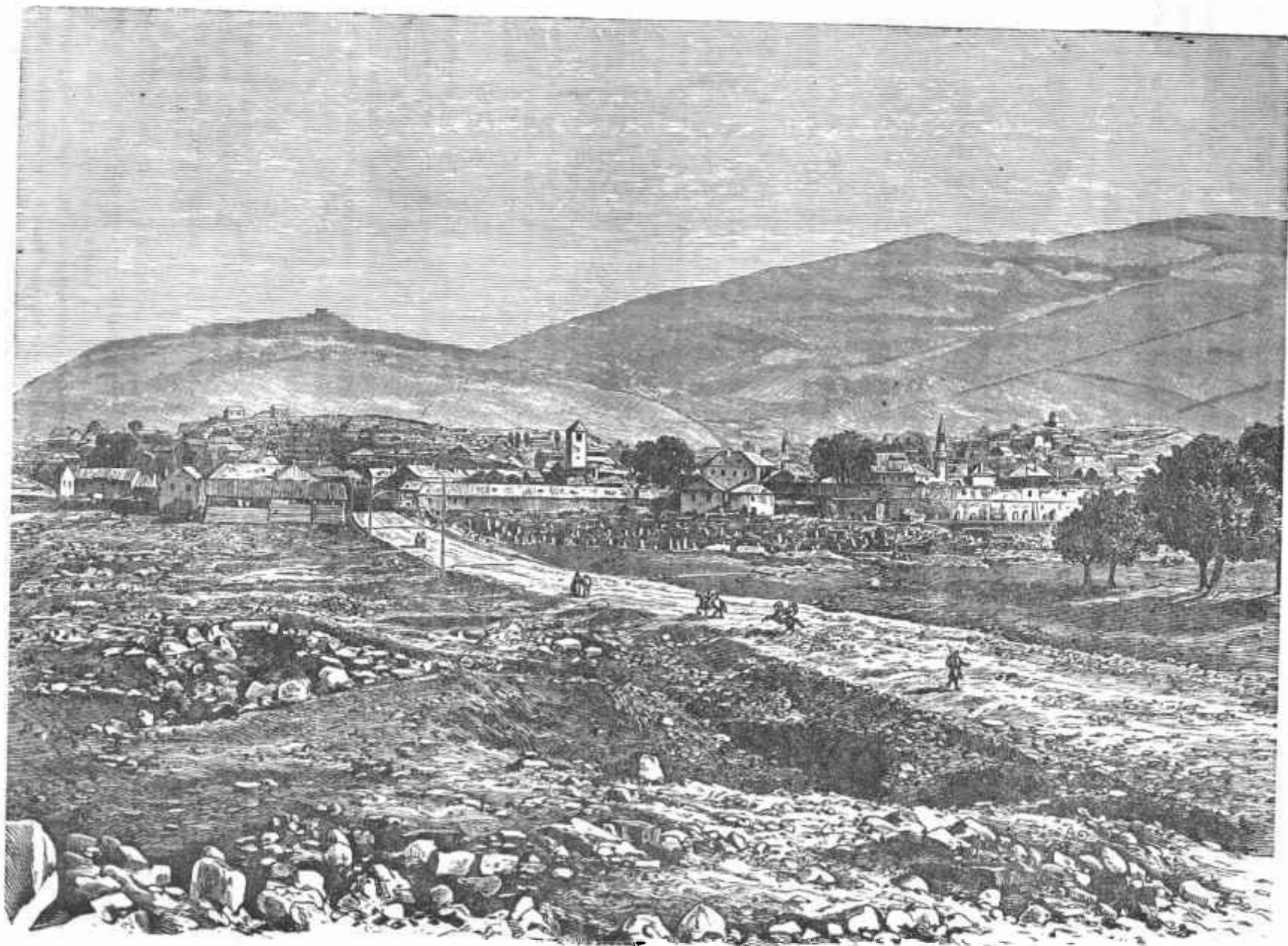
Oba izraza se mi zdita primerna za pojmov, katera izražamo z drugimi, tujimi besedami miazma in kontagij.

Beseda miazma znači uzrok bolezni, katera se zaplodi po gnilobi in kvašenji v zemlji, po zraku in vodi razširja in ako pride v človeka, prouzroči specifično bolezen. Njegovo bistvo nam sicer ni znano, pač pa ga poznamo po njegovem delovanju. Po delovanju je podoben kontagiju, zazločuje se pa od njega v tem, da se izven človeka zaplodi in z boleznijo, katero je prouzročil, tudi pogine. Bolezen po njem prouzročena se ne prenese od človeka na človeka, ampak po posredovanju vode, zraka itd. in se imenuje kužna bolezen. Kontagij nastane vsled bolezni in se v bolnem telesu pomnožuje, prouzroči pa v človeka prenesen ravno tisto bolezen. Bistvo njegovo nam sicer z večine tudi ni znano, pač pa so nam znane tvarine, katerih se drži, na pr. krvi, slin, mesa, izhlapov, odpadkov itd. Budniki ali prouzročitelji kužnih in nalezljivih bolezni so, kakor se pravi, majhni organizmi, ki se ne z očesom ne s povekševalnim steklom (mikroskopom) ne morejo videti, ter spadajo v vrsto najnižjih in najmanjših rastlin.

V novejšem času se trdi — in morda opravičeno — da se jedna vrsta takih organizmov plodi in množi izven človeškega telesa, to bi bil pojem mijazma, druga vrsta pa v človeškem že bolnem telesu, in to bi bilo, kar smo prej imenovali kontagij.

Mijazma kakor kontagij prouzročujeta v človeškem telesu bolezni, katere imenujemo kužne in nalezljive, in ker se pri nekaterih boleznih ne ve, po katerem načinu se prouzročujejo in širijo, ali po mijazmi ali po kontagiji, ali pa morebiti na oba načina — imenujemo jih mijazmatnokontagijske (kužnonalezljive) bolezni. Da je taka ločitev bolezni oziroma njih budnikov s praktičnega stališča potrebna in koristna, hočem takoj dokazati.

Prebivalci Notranjske in Dolenjske so si primorani dostikrat izven svoje domačije iskati kruha, ker jim njih slaba in peščena zemlja ne daje dovolj pridelka. Grečo

Trebinje v Hercegovini. (Stran 184.)

torej s trebuhom za kruhom — v Slavonijo drv sekati. Večina teh revežev dobi mrzlico. Kako to? Drvar, ki je prišel s Kranjskega iskat zaslužka, ni navajen ne na tamkajšnje podnebje, ne na tamkajšnjo zemljo. Trdi živež mu ni prikladen. Nekoliko že zbog tega na životu potr in slaboten, prime se ga mrzlica, katera mu vzame vso moč. Obupan in žalosten išče pri zdravniku pomoči, kateri mu mrzlico zares ustavi. A skoro se zopet pokaže in zdravilo, ki je prvokrat pomagalo, ne pomaga drugič in tretjič več. Zdravnik mu svetuje, naj gre domu, ako hoče ozdraveti.

Vsako leto se nekoliko takih revežev oglasi pri meni in vidi se jim koj na obrazu od kod pridejo. Suhi in medli so, žoltobleda polt priča, da je njihova kri močno pokvarjena.

Domu prišedšega zapusti mrzlica v kratkem času. Slast do jedi se mu povrne, barva v obrazu je zopet zdrava videti, moč in sposobnost za delo je zopet pridobljena.

Iz tega se vidi, da mora biti oni agens, ki prozročuje mrzlico ali v vodi, v zemlji ali v zraku; ali ker se človek ne more izogniti nikdar tej škodljivosti ne neha tudi bolezen. Domu prišedši odtegnil se je onemu škodljivemu mijazmi in mrzlica je ponelhala. Mrzlica, kakor znano, ne prime se človeka od človeka, ampak jo dobiva v nezdravih, kužnih krajih.

To bi bil jeden primer za bolezen, ki jo je prozročil mijazma. (Konec prihodnjic.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Matiji Vrtovcu*.) našemu izvrstnemu pisatelju „Občne zgodovine“, „Vinoreje“, „Kmetijske kemije“ in „Zvezdoslovja“, bodo odkrili vipavski domoljubi dne 8. junija spominsko ploščo, uzidano v hišo g. Filipa Vrtovca, sorodnika pisateljevega, v Šent Vidu nad Vipavo, kjer je Vrtovec umrl. Ploščo je naredil g. Fr. Štolfa, kamenar v Volčjem Gradu na Krasu, a največ zasluge za vse podjetje ima g. ravnatelj R. Dolenc in vipavski domoljubi. Na plošči od najfinejšega kararskega marmorja se bere ta črni napis (po poročilu Lj. Zvona): V hvaležni spomin gospodu Matiji Vrtovcu, rojenemu dne 28. januarija 1784. v Šmariji na Primorskem, mnogoletnemu župniku Št. Vidskemu, umrlemu dne 2. septembra leta 1851., kateri se je prvi trudil slovensko vinstvo povzdigniti, ob stoletnici njegovega rojstva postavili njegovi častitelji“. Spored slavnosti dne 8. jun. je ta le: 1.) Slovesna sv. maša ob desetih zjutraj. 2.) Odkritje spominske plošče s slavnostnim govorom in petjem. 3.) Pokladanje venca na grob pokojnikov. 4.) Banket. 5.) Zvečer ob 1/2 6. uri beseda društvo „Sloge“ pod vedrim nebom z igro: „Idrijski gostje na malega šmarna dan v Vipavi“, spisal R. Dolenc.

(*Učiteljska konferencija šolskega mestnega okraja ljubljanskega*.) katera je bila dne 29. maja v magistratni dvorani, razsvetila nam je, ako ne popolnoma, pa vsaj nekoliko, naše šolske razmere. Gospod Žumer je namreč predlagal, naj se prihodnji deželni učiteljski konferenciji predloži ta le preuredba: v petrazrednih osnovnih šolah naj je učni jezik slovenski in pouk v nemškem jeziku naj se prične še le s tretjim razredom. Zanimivo je bilo tudi predavanje g. Beleta, kateri je konstatoval, da je Kranjsko jedino, kjer se v utrakvističnih šolah poučuje v drugem deželnem jeziku že v prvem šolskem letu. Tako se je v mestnih šolah v Ljubljani začelo z nemščino koj v prvem razredu, zlasti od l. 1872.

(*Gledališki vlak v zlato Prago*.) Ko se je razglasilo, da mladi domoljubi snujejo v Ljubljani poseben gledališki vlak v Prago, začeli so se oglašati domoljubi po vsem Slovenskem, da se hočejo udeležiti te vožnje. V ljubljanskih domoljubnih krogih se je ukrenilo, pisati ravnateljstvu državne železnice, naj jim naznani pogoje, sploh naj jim sestavi proračun. Ravnateljstvo je že odpisalo in ker so pogoji res ugodni, nadejati se je, da se bode domoljubna ideja prav lahko izvršila. Kakor čujemo, osnoval se bode v to poseben odbor v Ljubljani, ki bode to stvar prevzel v svoje roke ter stopil v zvezo z domo-

ljubi po Slovenskem, katerim bode naznanil ceno, sploh vse, kar bo treba!

(*Postojnska jama*.) ki je bila na binkoštni ponedeljek električno razsvetljena, privabila je kakih 7—8000 ljudi, kateri so prišli gledat in se čuditi podzemljskim čudom njenim. Tri največje prostore: „Veliki Dom“, „Plešišče“ in „Kalvarijo“ je razsvetljevalo 15 električnih luči, kateri prostor je prej razsvetljevalo do 20.000 sveč. Precej pri uходу jame je zašumela Pivka, ki teče v jami, ter prijazno vabila opazovalce v notranjščino, kjer so se po lepih stezah pomikali občudovatelji narave prav počasno v dolgih vrstah in ta sprehod je trajal nepretrgoma od treh do šestih. Na tako imenovanem Plešišči je igrala godba, a na stotine mladih ljudi, Slovencev, Hrvatov, Srbov, Čehov, Poljakov in ostalih slovanskih narodov, Lahov, Nemcev, Madžarjev, Francozov, je plesalo ali pa gledalo zadovoljne plesalce in plesalke. Drugi svet pa, kateri ni prišel gledat plesalcev v jami, mudil se je tukaj malo, ampak se je prav počasi pomikal naprej, ker tri ure hoda po jami je tako malo časa, da si človek more samo po vrhu ogledati vso različno krasoto. In samo misel na železniški vlak je opominala obiskovalce jame, ter jih prisilila, da so se ločili od nje.

(*„Slovan“ po Slovenskem*.) Še omenjali ne bi mnogih pisem, ki jih dobivamo zadnji čas vsled zadnjih dogodkov iz vseh pokrajin slovenskih, ko bi to bila samo zasebna pisma. Toda naši rojaki nam pošiljajo dopise, ktere so namenili javnosti. Nismo jih priobčevali, da se nam ne bi očitalo samohvalje. Ali zdaj, ko nam še vedno dohajajo priznanice ne samo iz vseh slovenskih pokrajin, posebno s Primorskega in Štajarskega, kjer najbolj čuté, kako ubogo malo jim je zagotovljena narodnost, ampak tudi s Hrvaškega; zdaj, ko se oglašajo celo naši kmetovalci tožeči o tem, da nam zdaj naši sinovi rušijo naša narodna svetišča; zdaj, ko vidimo, kako te žive priče zahtevajo, da se sliši njih glas o našem položaji, zdaj naj vsaj posnamemo glavne misli teh mož, kateri vsi obžalujejo, da je odličen in priljubljen pisatelj storil toliko krivice slovenskemu narodu. Ta nam našteva dolgo vrsto krivic, kako se dan na dan godi krivica naši narodnosti; dà, na Slovenskem Štajarskem je še premnogo uradov, pri katerih ni ne jednega uradnika, ki bi bil zmožen slovenskega jezika vsaj toliko, da bi se mogel dogovoriti s slovenskimi strankami.

Naj torej omenimo vsaj jednega dopisa s Štajarskega, v katerem nam dopisnik kmetovalec riše vso dolgo po-

litično borbo našo in naposled pravi o „šulferajnu“, kako nam izneverja naše učitelje, da še malo ur, namenjenih slovenskemu jeziku, rabijo v ta namen, da zabijajo otrokom v glave trde nemške besede. Naj bi si ti gospodje sami ogledali naše šole in oberoč se bode prejel za glavo vsak, kedor se pomudi samo pet minut v kateri osnovni šoli na Štajarskem. Niti se ne da misliti, kdor ni sam prepričan, kako učenci že v začetnih šolah znajo nemški pravilno pisati, a besede pravilno spregati, a slovenskega stavka, često slovenske besede pa niti pravilno pisati ne znajo, ker ne morejo znati, ker se jim s tujim jezikom krati učenje domačega.

Ali toliko bodi dovolj! Že iz tega se vidi, koliko nezadovoljnosti so prouzročili novi politični nauki po vsem Slovenskem, da nam je že narodnost zagotovljena.

(Blagoslavljane zastave „Savinskega Sokola“ v Mozirji.) K tej svečanosti je prišlo binkoštno nedeljo okolo 5000 ljudi iz vseh krajev domovine slovenske in hrvaške na zeleno obrežje Savine. Udeležile so se nje različne deputacije: ljubljanski, tržaški in zagrebški „Sokol“, pevka društva iz Ljubljane, Celja in Ptuja. Slavnost se je izvršila v najlepšem redu; navdušenost je bila nepopisna in petje ter uneti govori bodo odmevali mnogo let v duši zavednih Savinčanov, kateri so o tej priliki pokazali tako sijajno in iskreno slovansko svojo gostoljubnost. In če kedo, zaslužijo vrli naši bratje v divni savinski dolini polno priznanje za vstrajno in rodoljubno svoje delovanje, s katerim srčno odbijajo zlohotne napade od celjskih nemčurjev in vsakdor, ki je bil navzočen pri tej pobratimski svečanosti, prepričan se je, da je čilemu „Savinskemu Sokolu“ odmerjeno častno področje: vzbujati ter širiti narodno zavest in slovanski ponos, katerega je na Štajarskem, kjer nam narodnost ni še „zagotovljena“, kakor baje na Kranjskem — res krvavo potreba! Zatorej: Slava samosvestnim Savinčanom! Živio smeli njihov Sokol!

Iz Gorice, v dan 2. junija. V ponedeljek 26. maja se je vrnil ponos jugoslovanski vladika Strossmayer iz Rima v Gorico, kjer je gost preuzvišenega knezovladike goriškega. V sredo se mu je poklonila deputacija goriške Čitalnice, katera ga je vabila ob jednem na besedo njemu na čast isti dan osnovano; istega dne se mu je poklonila tudi deputacija goriškega bralnega in podpornega društva. Obe deputaciji sti bili najmilostneje in najuljudneje sprejeti. Na večer v sredo kmalu po osmi uri sta se pripeljala vladika Strossmayer in knezovladika dr. Zorn na besedo v Čitalnico, pri kateri sta ostala do konca. Program besedi je bil sestavljen tako le: „Koračnica“, zložil v slavo vladiki Strossmayerju pl. Preradovič; „Kitica jugoslovanskih narodnih pesmi“, katere je pela šestorica čitalničnih pevkinj; Haydnova „Simfonija“, katero sti igrali slavna umetnica na glasovirji gospa Lucila Podgornik-Tolomei in gospica Ambroszy; „Jadransko morje“, in igra „Srce je odkrila“. O izvršitvi posamičnih točk ni nam namen pisati, v obče naj le omenimo, da so se točke izvršile jako natančno. Besede se je udeležila skoraj vsa inteligencija z Goriškega. Razen gostov in polkovnika Androvskega, sorodnika djakovskemu vladiki, bili so na besedi skoraj vsi cerkveni in drugi dostojanstveniki iz Gorice; iz mesta in s kmetov je prišlo nad 70 učiteljev, kateri so imeli istega in prihodnjega dne učiteljsko konferencijo v

bližnjem Solkanu. Iz Vipave, Ajdovščine, sploh iz vse vipavske doline, iz Čepovana, Kanala in s kanalskih hribov, iz Brd, s Krasa, od jadranskega morja in bližnje okolice so bili navzočni: duhovščina, rodoljubi, župani, posestniki, pevci in občinski možje. Čitalnična dvorana je bila mnogo premajhna za vse došle goste, kateri so si mogli tudi v postranskih prostorih mestic iskati, ako so hoteli slediti programu in izvršitvi besede.

Za besede in po njej je vladalo veliko navdušenje in vzgledni red, vladika Strossmayer je bil večkrat pozdravljen z burnimi živiošklici.

Do torca po binkošti ostane slavni gospod in vladika še v našem mestu ter odide na to v Zagreb, kjer se bode nekaj časa mudil, in od tam v Djakovo; to poletje pa bo prišel, kakor čujemo, na Bled.

Iz pomijanske občine v Istri, dne 1. junija. [Izv. dop.] V koperskem sodnijskem okraji imamo Slovenci tri velike županije: dolinsko, dekansko in pomijansko. Zadnja, to je pomijanska županija je v narodnem oziru najbolj zanemarjena, a za naš narodni napredek najvažnejša in to iz več razlogov. Razprostira se ta občina ob reki Dragonji (tukajšnje ljudstvo jo zove „Rukava“), ki je v Istri skrajna meja slovenskega življa. Onkraj Dragonje je sicer tudi še veliko slovenskohrvaškega prebivalstva, ki pa je v narodnem oziru tako rekoč zamrlo ter pomešano s hudimi slovanskimi odpadniki. Ako hočemo kedaj tem našim nesrečnim bratom pomagati, moramo se najprej v pomijanski občini utrditi. A tukaj imamo zakletih, nevarnih nasprotnikov, in ti so koperski iredentari.

Že davno so uvideli ti naši protivniki preveliko važnost pomijanske županije, kajti ako v njej prevladajo, razširilo se bo italijanstvo kakor povodenj po sosednih vaseh. In da se to uresniči, delajo na vse kriplje ter so v ta namen z lažjo in podkupovanjem že veliko storili. Da svoj namen lažje dosežejo, proučili so do dobrega krajne razmere, značaj, mišljenje in življenje, dobre in slabe lastnosti tukajšnjih dobrosrčnih, a jako priprostih Slovencev Savrinov, in ker so zapazili, da se ti radi med soboj prepirajo in mrzé, zato netijo kjer le morejo take mržnje ter jih obračajo v svojo korist. Svojih zavveznikov pa si iščejo tam, kjer je naše ljudstvo moralno najbolj propalo in kjer je najbolj nevedno, ali pa, kjer imajo dolžnikov, ki so njih prava pravcata podrepica.

Te dušne sirote sklicujejo ter poučujejo ob nedeljah in piaznikih v Kopru. Prilizujejo se jim na vse mogoče načine ter jim obljublajo bele gradove. Toda v sladkih besedah je skrit najhujši strup, katerega pa lahko vereni in neveden človek takoj ne zapazi. Priznati moramo, da so koperski iredentari dokaj zviti in pretkani, kajti oni lové naše ljudi v „podobni angelja svetlobe“, v resnici pa so pravi sovražniki naši. In kaj neki zabijajo v glavo našemu priprostemu kmetu? Razlagajo mu, da v Istri Slovanov ni, da so v Istri le Istrani. Casih sicer priznavajo, da so v Istri tudi Slovenci, a ne pravi, čisti, nego bastardani. Govoré nadalje, da, kakor so koperski gospodje podložni tržaški gospodi, tako morajo Slovenci biti njim podložni. Priporočajo italijanski jezik ter naganjajo svoje privržence, naj si prizadevajo, da se italijanščina uvede v slovenske šole. Črnijo duhovščino ter obrekujejo narodne voditelje, grozeč se jim, in vse to v „podobni angelja svetlobe“.

(Konec prih.)

Ostali slovanski svet.

(Trebinje v Hercegovini.) [K sliki.] Trebinje se razprostira na desni strani rečice Trebišnjice in ima do 3000 prebivalcev. Trebinjski grad omenja že cesar Konstantin kot nekedanjo srbsko stolico. Za turške vlade je bilo v gradu do 50 turških zanemarjenih hiš, a izven grada je do stotine prodajalnic. Na naši sliki se še vidi turško

pokopališče na najlepšem mestu okoli grada: zdaj ga seveda ni več, odkar oblastuje gradu cesarski orol. Med prebivalci je tudi nekaj trgovcev, ali jako malo. Idoč kraj Trebišnjice za vodo zagledamo samostan Duži, a še dalje Popovopolje, v katerem je do 6000 kristijanov. Od trebinjskih pridelkov je posebno na glasu duhan.

(O vladiki J. J. Strosmajerji) je prinesel povodom njegovega bivanja v Rimu „Moniteur de Rome“ članek, v katerem jako hvali njegovo delovanje na polji prosvete in vere.

(Literacko-slovianskie Towarzystwo) imenuje se društvo, katero so poljski vseučilišni dijaki ustanovili v Vratislavi. Namen društvu je vzbujati v svojih članih zanimanje za slovanska slovstva in širiti med njim ob jednem poznavanje najznamenitejših slovstvenih del raznih slovanskih narodov. Zato se prirejati vsak mesec po dve seji, v katerikoli eden ali drugi člen društva predava o kakem slovanskem slovstvu.

(Znani rusinski rodoljub Naumovič), bivši župnik grško-zjedinjene cerkve, znan iz lanske rusinske pravde, naznanil je iz ječe državnemu pravdnistvu, da se je odločil prestopiti na pravoslavno vero. Govori se, da se je za to odločil največ vsled one reformacije svetovasiljanskih samostanov, katere je v dopisu iz Levovega omenil v našem listu goreč rusinski rodoljub.

(Konec izdajalca.) V Petrogradu vzbuja veliko senzacijo samomor komercialnega svetnika V. V. Jepiškina, kateremu je vlada izročila izvršitev trdnjavijskih staveb v Kronštadu in Kijevu. Zvedelo se je namreč, da je Jepiškin zlorabil načrte imenovenih trdnjav in da bi se izognil kazni, se je ustrelil.

(„Dnjeprovski porogi“) (slapi ali pragi na Dnjepru,) o katerih se govori tudi v „Slovu o polku Igorovem“, imajo se po sklepu ruske vlade uravnati tako, da se bode sredi njih mogoče voziti v ladijah. Delo o regulaciji, katero se vrši že nekoliko let, pa je jako težavno, ker se more izvrševati skoro le po zimi, ko reka popolnoma zamrzne. Letošnjo zimo se je moglo na pr. delati le tri nedelje; zato se je pa delo tudi izredno dobro plačevalo, da bi plača privabila po več delavcev. Tako si je nekateri delavec, ako je imel voz in dva konja zaslužil na dan po 20 rubljev ali 32 goldinarjev. — Pragi ali katarakti na reki Dnjepru nahajajo se v nekaterih presledkih od Aleksandrovska do Jekaterinoslava. Po njih so dobili za Dnjeprom stanujoči, vsled smelosti in bojevitosti svoje sloveči kozaki ime „Zaporožci“. Ti pragi napravljajo na opazovalca čudovito krasen, čarovalen utis; zato pa jih opevajo maloruske narodne pesmi z jako živimi besedami in zato so si „Zaporožci“, katerih življenje je polno poezije, svoje dni najrajši poleg njih ali še celo na otokih sredi njih napravljali svoja taborišča, tako imenovane „Seči“. Ko bode regulacija dovršena, kar se utegne najkasneje za pet let zgoditi, pristopna bode krasota dnjeperskih pragov tudi turistom, kateri se bodo mogli mirno vozec se med razburjenimi njihovimi vodami, v parnikih naslajati divnih teh naravnih prizorov.

Z Bolgarskega konec meseca maja. [Izv. dopis.] (O novih volitvah za Narodno Sobranje. — O mitingih za združenje.) Prvo in drugo nedeljo po binkošnih bodo se vršile volitve v novo sobranje, na podstavi starega volilnega reda, t. j. volilo se bode 192 poslancev, med tem da jih je bilo v poslednjem sobranji samo 56, kateri so se med sesijo skrčili na 42. Razumeva se, da se vsaka stranka trudi, da bi dobila večino v prihodnjem zboru, in agituje se na vse kriplje z besedo in pismom. Vladajoča stranka Cankovega ima v oblasti najboljša sredstva v svojih uradnikih in policiji; konservativna je dobro organizovana in ima dosti gmotnih in duševnih sredstev na pomoč, kar je tudi potrebno za uspešno agitacijo, to je namreč denar in moč kapitalistov, ki so največ na njeni strani. A siromačna kot cerkvena miš, je radikalna stranka, vendar ima na njeni strani mlajše, žive agitatorje in imena Karavelov in Slavejkov, katera

med narodom mnogo znače. Tako si stoje te tri stranke nasproti, vsaka skoraj z enakim upanjem, da bo zadržala večino, ako tudi samo z nekoliko glasov. Vender v vsakej stranki je še nekaj „nezadovoljnikov“, kateri bodo igrali ulogo tako imenovanih „divjakov“ v Sobranji. Ti bodo tudi brzkone odločevali s svojimi glasovi v posameznih vprašanjih. Z gotovostjo se pa ne more povedati že zdaj ničesar o prihodnji večini, ker tukaj ne prihajajo ljudje s svojim prepričanjem in s zreli mišlami na zbor, nego se jim največkrat prepričanje še le potem „navdehne“, ko se obdelujejo od voditeljev raznih strank. Taki so posebno kmetje, kateri nimajo politične zrelosti niti seveda političnega prepričanja. In teh bo gotovo 20% v prihodnjem zboru. Misli se v obče, da bode predsednik ali Karavelov, (radikalec) ali Grekov, (konservator), kateri je bil tudi v prihodnjem sobranji. Za Grekovega bode baje tudi Cankovega (liberalna) stranka.

Sedaj se bode še-le začelo zidati novo poslopje za parlament, in misli se zanj potrošiti okolo 200.000 frankov. Prvo, drveno sobranje je namreč zgorelo pred dvema letoma, a drugo je bilo provizorno pomesteno v gimnaziji, kjer je premalo prostorov za toliko poslancev in občinstva. Sodeč po tem, da se še-le sedaj prične zidati, ne bode gotovo do pozne jeseni, in do tedaj tudi o sklicanju sobranja ni govora.

Bolgarski knez, ki je zdaj na potovanji, (sedaj je v Jugenheimu) bode se vrnil v prestolnico v prih. 10 do 14 dneh. Njegov namestnik za potovanja je D. Cankov.

Ministerstvo pripravlja pridno zakonske osnove za prihodnje sobranje, ktere vse gredo preko posebne „kodikacione komisije“, a nektere tudi naravnost iz njene inicijative izhajajo. V ti komisiji sedi 6 mlajših bolgarskih juristev, ki so dovršili svoje nauke v Parizu, Pragi, in na Dunaji; predsednik je stari učitelj Mihajlovski.

Mitingi*) za združenje kneževine Bolgarije z iztočno Rumelijo so že ponehali. V kneževini se je vlada proti njim držala pasivno, a v iztočni Rumeliji je bila aktivna — proti njim, ter jih nazadnje kar prepovedala. Tako bodo te revolucije ostale še nekaj časa v arhivih, a nadjati se je, da ne bode dolgo, ko bode moglo stopiti na dan v dejanji. Ker res ni večjega absurda, nego deliti umetno to, kar je po naravi jedno in kar hrepeni po združenju.

V iztočni Rumeliji so jim dali sedaj glavnega upravitelja ali generalnega gubernatorja v osebi Gavriila Krstoviča; starega pisatelja bolgarskega in narodu priljubljenega, bivšega glavnega tajnika prejšnjega gubernatorja Aleko Paše. Mož ima velike zasluge za svoj narod, pisal je dobro zgodovino za Bolgare, bil je delaven v obče kot pisatelj in je pristaš narodne ideje. A pri vsem tem je Krstovič mirnega in rezervovanega držanja, on je celi „Beschwichtigungshofrat“, in zarad tega je došel na to mesto, ker visoka porta ni v strahu, da bi se v čem „prenaglil“, a Bolgarom je ugodnejši, nego kateri drugi, da ga bodo poslušali pa čakali, kedaj pride trenutek ugoden zjedinjenju. Drug na njegovem mestu bi bil v sedanjem položaju nemogoč. — Aleko Paša se je preselil v Pariz. On je zapustil dosta dober spomin na sebe v Bolgarih in Grkih; menda tudi v Turkih, in ravnajoč tako, da ni prišel z nikomur v kolizijo, pokazal se je moža na svojem mestu za one okolnosti; a da-li je bil tudi mož po „božji in narodni volji“, to bode pokazala zgodovina prihodnosti bolje, nego se more soditi sedaj. —

Toliko o političnih vprašanjih bolgarskih.

*) Namestu te tujke lahko bi rabili Bolgari svojo besedo „sabor“ (sébor), kakor imenuje razne shode naroda cerkvenih in narodnih praznikov, kjer se poje, igra horo, izbirajo neveste itd., in na katere zbere hodijo tudi mestjani „na izlet“. Pis.

Razne novice.

(*Razžaljenje celega mesta.*) Jako občutljiv občinski zastop ima mesto Tomsk v Sibiriji. „Sibirskaja Gazeta“ je pisala pred nekaj tedni: „Tomski prebivalci imajo na mestu sre petake (denar vreden pet kopejek in malo večji nego naš štirikrajcarski) v prsih“ in mestni zastop je sklenil zaradi tega v svečanej seji, da se ima uložiti proti njej tožba zaradi razžaljenja časti vsega mestnega prebivalstva. Ni dvojbe, da se bode pri tej tožbi dokazalo, da imajo tomski prebivalci res prava človeška srca v prsih, srca, ki so vredna več, nego po pet kopejek.

(*Lojalnost ali nevednost.*) Poljski listi poročajo kot kurioz, da ima vas Dobrotów v Galiciji pečat z napisom „C. k. wies Dobrotów“.

(*Redek slučaj.*) Pri Dewisu po priliki 15 milj daleč od New-Orleansa je počila zemlja. Po razpoki teče voda in se izteka po bližnji ravnici.

(*Zagrebian v sultanovem haremu.*) Te dni je bil pri-gnan iz Jaske v Zagreb mlad človek, kateri ima na levi strani trebuha utisnen pečat turškega harema v Carigradu in kakor se je redarstvo prepričalo, mladi mož je ves tak, kakeršni so moški v haremu. Imenuje se Josip Petrinjič, porojen v Zagrebu; oče mu je bil major. V petnajstem letu (zdaj mu je 23 let) je baje odšel v Trst, iz Trsta z jezuiti v Jeruzalem. Toda tu mu ni ugajalo. Preživevši nekaj časa v Kajiri in Aleksandriji, naučil se je arabski in turški in je prišel v Carigrad, kjer se nameri

na človeka, ki ga odvede v sultanov serajl. Tu je bil za eunuha ter je stregel cesarskim ženam. V haremu, pravi, mu je bilo jako dobro; bil je oblečen v samo svilo in je dostikrat stregel tudi samemu sultanu. Vender ga je premagalo hrepenenje po zlati svobodi, da je neke noči skočil s zida v morje in srečno priplaval na drugi kraj. V haremu je bil pet let. Beračec je prišel do Dalmacije in do Jaske, kjer se je sam prijavil oblasti. Petrinjič je sicer jako inteligenten: govori hrvaški, francoski, angleški, turški in arabski, a nekaj malo tudi nemški in italijanski.

(*Angleški list „Evening Standard“ o konfiskovanju nemških listov, zlasti dunajskih.*) Omenjeni list, govoreč o dunajskih listih, pravi, da ima Avstrija v Evropi razen Rusije in Španije, najmanjšo tiskovno svobodo. Pripoveduje potem, kolikokrat bero angleški bralci dunajskih listov kako kratko naznanilo, v katerem se opravičuje lastnik ali urednik lista, da ni mogel iziti list, ker je bil konfiskovan. Uzrok konfiskaciji je navadno le kaka mala kritika. Ako bi ta Anglež znal vse konfiskacije, recimo v Jugoslovanih, spisal bi gotovo Angležem knjižico o naši tiskovni svobodi, knjižico, katera bi se brala kakor kaka pozabljena pravljica iz prestare dobe, v kateri pripoveduje o rečeh, katerih ne veruje, kdor jih sam ne doživi.

Politični razgled.

Devet deželnih zborov je razpuščeno, namreč zbori: gorenjeavstrijski, dolenjeavstrijski, koroški, solnograški, moravski, šlezjski, predarljski, bukovinski in štirski. Samo na Štajarskem se bodo razpisanih volitev udeležili tudi petakarji, ker še drugod dotični zakon ni dobil cesarske sankcije. Nas seveda bodo najbolj zanimale volitve na Štajarskem, potem pa na Moravskem, kjer je dve tretjini slovanskega prebivalstva. Tukaj bodo odločile volitve v velikem posestvu, sploh pa tudi to, koliko bodo na nje upivali vladni organi.

Na Ogrskem so volilni shodi, na katerih razlagajo kandidati svoje programe. Da se o takih prilikah obe stranki ne samo z besedami, ampak tudi s pestjo in s kamenjem napadati, to je v Ogrih že tako tradicionalna navada. Tu se bere v poročilih, da je ta ali oni smrtno ranjen, ta ali oni da je zapustil volilni shod brez nosa, brez zob, brez ušesa. Tako hud je tedaj boj na obeh straneh.

Te dni je tudi minister Szapary sklical volilni shod, kjer je razkladal svoj program. Minister je poudarjal jateljstvo, ki ga že več let veže z ministerskim predsednikom. Nas posebno zanima tista točka, ko je Szapary govoril o Hrvatih. Dejal je, da se Hrvatom ne sme dodoliti, da bi oni bili kot kako jedro jugoslovanske države in da morajo Hrvati svoje interese identifikovati z madžarsko idejo, če hočejo misliti na madžarsko pomoč.

Tudi Črnogorci bodo dobili ustavo. Prva skupščina, kateri načrt sestavlja B. Bogišić, bode začela svoje parlamentarno delovanje še jeseni na Cetinji. Črnogorski parlament bode imel 60 skupščinarjev, katerih 20 imenuje knez, a druge voli narod. Aktivno volilno pravico ima vsak polnoletni Črnogorec, a pasivno tisti, ki je dopolnil trideseto leto.

Kakor angleški listi poročajo, snide se egiptovska konferencija najbrž 23. junija.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. junija:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 80 kr., ječmena 5 gld. 03 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 20 kr., prosa 5 gld. 69 kr., koruze 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 50 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: maslo 96 kr., svinjsko masti 86 kr., surove slanine 64 kr., okajene slanine 74 kr., surovega masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 64 kr., svinjine 72 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišč 45 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Listnica urednikova. Gosp. E. Z. v St. na Hrvaškem. Bode demo porabili.

Gosp. V. V. pri Sv. A. v Sl. G. Prosimo o priliki.

Gosp. Radoslavskemu. Bode nam prav ljubo. Le poročajte nam večkrat iz svojega kraja.

Prihodnja številka „Slovana“ izide zaradi praznika v sredo 11. t. m. popoldne.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.